

Nyhetsbrev från ITPS kontor i Washington D.C., september 2008

Skol- och kongresstart

Den första måndagen i september varje år är det Labor Day, ytterligare en lägligt måndagsplacerad helgdag som ger amerikanerna ännu en välkommen minisemester. Labor Day markerar förutom skolstart också traditionellt slutet på sommaren, som med samma mått anses börja på Memorial Day den sista måndagen i maj. Och igår, den andra måndagen i september, så öppnade kongressen igen efter sin sommarledighet för att försöka få igenom några lagar under en höst då all uppmärksamhet kommer att ligga på presidentvalskampanjen. Det är därför dags för ytterligare en utgåva av nyhetsbrevet, som denna gång blir extra tjockt efter det långa sommaruppehållet.

Kallprat och heta diskussioner

Efter några veckors något kylslagen och regnig vistelse i Stockholmstrakten är kontrasten att komma hit till Washington stor eftersom det råder rena svenska högsommarvärmen i ytterligare några veckor. Det är en mäktig känsla att sitta utomhus i trädgården i den fuktiga kvällsvärmen, när mörkret sänker sig startar en öronbedövande konsert av olika insekter som cikador och syrsor och det är lätt att tro sig i en djungel. Därför känns det lite snöpet att alla traktens simbassänger har stängt efter Labor Day-helgen när det fortsatt är tjugofem-trettio grader varmt, men det beror inte på att Washington-borna är badkrukor utan på att i princip alla de obligatoriska badvakterna är high school-studenter som inte längre har tid att sitta vid poolkanten.

Vädret är ett samtalsämne som liksom i Sverige är mycket kärt även i USA, där det som bevis på det finns flera kommersiella väderkanaler som dygnet runt sänder vädernyheter med dramatiska musikkulisser. Nu ska det sägas att i detta stora land är det nästan alltid någonstans som det sker något katastrofliknande – isstorm, tornado, extrem torra, orkaner, skogsbränder etc – vilket genererar stoff för en ständigt intressant tablå. Washingtonregionen har i år njutit av en relativt sval sommar, vilket här innebär temperaturer kring 30 grader Celsius. Luftkonditioneringsanläggningarna går ändå för fullt i alla byggnader (utom märkligt nog i gymnastiksalarna, där vårt innebandygång ofta tvingas spela i bastuvarme under vår-sommar-höst), så till den grad att restauranggäster bör ta med sig överdragströja och en del kontorsslarvar tar med sig värmeelement att ställa under skrivbordet.

Medan tidningarna därhemma triumferande och häpet (för man vet ju att det egentligen är ett undantag) skriver om att "nu har vi varmest i Europa" när temperaturen någon gång går över 30-gradersstreck (grader Celsius), så lyser i stället de flesta Washington-bor upp när det utlovas kallfront för det betyder att temperaturen kryper ner under samma streck och det blir behagligt att vistas ute. En normal sommardag i vårt bostadsområde är det bara vi tokiga svenskar som både grillar och äter middagen utomhus, hos våra grannar åker köttbitarna snabbt in till det svalare och torrare huset när de är färdigstekta.

Det som slår oss svenskar mest är just fuktigheten, luften dryper nästan av vatten och en torr skjorta på kroppen blir genomblöt efter en stund utomhus. Flera gånger i veckan ger värmen och fukten upphov till våldsamma urladdningar med eftermiddagsregn och kraftiga åskväder, som dock för det mesta snabbt drar bort mot Atlanten och lämnar en fräschare om än ganska varm luft efter sig. I våras fick vi t o m uppleva ett oväder med virvelstormar vilket är ovanligt i dessa trakter, bland annat blåste en av ambassadens tunga ytterdörrar iväg ut på gatan inte långt efter det att utrikesministern hade lämnat byggnaden.

På samma sätt som vi har flitig användning för köldindex i Sverige, där vinden ger en upplevd lägre temperatur, så används här 'heat index' där fuktigheten ger en högre upplevd temperatur. Läs mer om Heat Index. Det är inte ovanligt att Washington D.C. har 110 grader Fahrenheit eller mer i heat index (vilket motsvarar över 43 grader Celsius). Det är också då som elnätet belastas som allra hårdast genom all påslagen luftkonditionering. Att spara energi är, trots en mycket intensiv politisk och ekonomisk debatt i ämnet, något som många säger sig vilja göra men få tillämpar i praktiken till vardags. Jag skrev om detta redan i nyhetsbrevet i oktober 2006, men det har tyvärr inte hänt så mycket konkret sedan dess i handling, oaktat en tilltagande medvetenhet om växthuseffekt och energisårbarhet. Många medborgare stänger inte ens av motorn då de går ut ur bilen för att göra något ärende, vilket lätt kan ses runt Capitol Hill där det kryllar av tomgångsstående polisbilar med neddragna rutor och tillhörande tuggummituggande poliser i långa samspråk med andra kollegor på gatan utanför. För övrigt tillämpas samma princip av många affärer, arktiska energikrävande luftkonditioneringskylda vindar blåser rätt ut på gatan genom vidöppna butiksdörrar, till glädje enbart för hundarna som inte får följa med in i butikerna.

Icke hållbar tillväxt

Men, nu syns faktiskt glädjande nog olika tecken på (en vilja till) en mer effektiv energi-användning, och anledningen är som så ofta plånboken. Bensinen var före sommaren uppe över fyra dollar per gallon (vilket motsvarar ungefär sex kronor litern) vilket gett upphov till både allmänt ramaskri och förändrade inköps- och resemönster. Så sent som för ett år sedan var priset tre dollar per gallon så prishöjningen är kännbar (trots att vi svenskar numera tycker att allt under 14 kr/l är billigt). I en del regioner används nästan en femtedel av hushållens inkomst till fordonsbränsle. Se karta över vilka områden som drabbas hårdast av prisökningar.

Minskningen i antal fordonskilometer på amerikanska landsvägar var för mars månad den största sedan 1979, se artikel på EERE News, men hade det goda med sig att utsläppen av växthusgaser från USA:s bilpark var nio miljoner ton lägre det första kvartalet än vad som annars hade varit fallet. De stora SUV:arna säljs allt mindre, och de amerikanska biltillverkarna tvingas lansera både mindre bilar och olika typer av miljöbilar eftersom de tappar mark till framförallt japanska biltillverkare som levererar vad marknaden efterfrågar. Andra tydliga tecken – i vissa skoldistrikt i glesbygder har fyradagars skolvecka införts för att spara bränsle både i den gigantiska skolbussflottan och för lärarna, läs artikel på Reuters hemsida, och lokaltidningen Courier-Journal.com från Kentucky

rapporterade den 1 juli att delstatspolisen skulle patrullera mindre och ha fler fasta kontrollstationer de deras budget annars inte skulle klara de höjda bränslekostnaderna.

Ett tillväxtpolitiskt problem för USA är att den högsta inflyttningen och befolkningsökningen sker i solbältesstaterna, där en i längden ohållbar livsstil upprätthålls i ett vattenfattigt men konstbevattnat landskap och ett stekhet klimat, med hög energianvändning för nedkylning av byggnader samt intensiv bilkörning i utsträckta förorter utan publika transportmedel. Jag kunde själv konstatera det tidigare i somras i Las Vegas, en av de snabbast växande städerna sedan tio år. De gigantiska hotellen och spelhallarna står med vidöppna dörrar och vräker ut hårt nedkyld luft i ökenhettan som kan nå upp till 50 grader Celsius. Spektakulära utomhusvattenshower och hundratusentals ständigt påslagna blinkande spelapparater bidrar till känslan av att staden stoppar huvudet i sanden och väljer att köra med full fart in i en ekologisk återvändsgränd. Ytterligare en studie som belyser detta infrastrukturella problem som USA byggt in sig i är "Driven to the Brink: How the Gas Price Spike Popped the Housing Bubble and Devalued the Suburbs".

Nu efter denna oavsiktligt något mollstämda avslutning på inledningen över till andra nyheter och rapporter från den tillväxtpolitiska USA-fronten.

"Open innovation" för offentlig sektor

Innovation genom samarbete i nätverk har länge varit hett i industrin, men ännu inte anammats i någon högre grad i amerikansk offentlig sektor. I en rapport beskrivs "network-based collaborative innovation" som tillämpas av företag som Boeing och 3M. I denna modell ingår kunder och externa partners i företagets innovationsprocess i syfte att generera fler och mer varierande idéer och lösningar, och dessutom öka innovationshastigheten. Rapportförfattarna menar att denna modell borde vara lämplig för svåra samhällsfrågor som krisberedskap och miljöskydd, men att offentliga myndigheter inte är anpassade för en sådan process som kräver öppenhet och nära samarbete med andra organisationer. Fyra framgångsfaktorer för offentlig sektor för att nå dit identifieras, och 17 konkreta rekommendationer för offentliga beslutsfattare presenteras. Läs rapporten "Transforming Government through Collaborative Innovation".

Wilmington i North Carolina först ut med digital-TV

Wilmingtonborna är USA:s motsvarighet till gotlänningarna, då de som första invånare i landet fick genomleva den första konverteringen från analog till digital TV. Måndagen den 8 sep mitt på dagen slog representanter för staden i North Carolina och FCC (motsvarigheten till Sveriges PTS) inför medierepresentanter till en gigantisk strömbrytare och gick

över till digitala sändningar. Nu ska projektledningen utvärdera övergången och samla in erfarenheter för att förbereda den kommande nationella konverteringen, och det kan sannerligen behövas eftersom resten av USA ska gå över till DTV på en och samma dag (!) den 17 februari 2009! Förhoppningsvis har USA fått en del insikter om utmaningen från de svenska erfarenheterna där vi ju införde DTV stegvis under en längre period. Detta tror jag därför att ITPS i december förra året hjälpte till att för FCC ordna en mycket uppskattad och välbesökt videokonferens med svenske Anders Bjers, som jobbade med den svenska konverteringen. Anders har en blog där han bevakar DTV-utvecklingen, och den som vill veta mer om hur DTV-konverteringen fungerar i USA kan följa förloppet på The Digital TV Brief. FCC:s informationssajt.

Företagsturbulens bra för tillväxt och produktivitet

Näringslivet mår som helhet bra av en omsättning bland företagen, där företagsmisslyckanden för lågproduktiva verksamheter på kort sikt visserligen är smärtsamma för individerna i företaget men på lång sikt ändå bra för den övergripande produktiviteten och tillväxten. Denna till synes triviala slutsats presenteras i en rapport från Kauffman Foundation, där forskare från universitetet samt U.S. Bureau of Census baserar sina slutledningar på arbetsmarknadsstatistik för åren 1977 till 2005. Andra slutsatser är att nyetablerade företag svarar för en tredjedel av alla nya jobb, och att de överlevande nyetableringarna har högre produktivitet än mognare företag, särskilt de första åren. Däremot, för de nya företag som misslyckas, så är jobbförlusterna relativt stora gentemot mognare företag. Hela rapporten "Turmoil and growth: Young Businesses, Economic Churning and Productivity Gains".

Samtidigt visar en rapport från federala SBA att näringslivsutvecklare inte ska stirra sig blinda på nyföretagande, utan balansera med att satsa på etablerade företag med hög tillväxt och stor betydelse för ekonomin, " mogna gaseller". Dessa företag hittas i alla branscher, och är i genomsnitt 25 år gamla. På kort sikt har de störst inverkan på en positiv utveckling av arbetsutbudet och bör därför ges hög prioritet. Slutsatserna grundas på studier av perioden 1994–2006 och forskning av David Birch, upphovsmannen till konceptet gasellföretag. Se rapporten "High-Impact Firms: Gazelles Revisited".

Bygga tillväxt på lokala tillgångar

I glesbygderna i North Carolinas bergstrakter i Appalacherna har det lokala styret lyckats skapa tillväxt genom en satsning på att optimera utfallet av tillgängliga resurser och personer snarare än att försöka locka in nya industrier utifrån, och detta finns beskrivet i en inspirerande lättläst rapport med titel "Using local creativity and entrepreneurship to build family-supporting jobs in North Carolina".

I en annan rapport som omfattar hela Appalacherna utvärderas ett federalt program som pågick mellan 1997 och 2005 med syfte att stimulera lokalt entreprenörskap i en större region. Analysen påvisar att investeringarna hade ett positivt utfall vad gäller nya jobb-tillfällen, inkommande investeringar och nyföretagande. Rapporten rekommenderar dock att mätning och uppföljning av framtida program inte bara utgår från traditionella parametrar som exempelvis arbetstillfällen, utan också inbegriper hur ett ökat entreprenörskap i en region påverkar attityder, ungdomars inställning till företagande, sättet att bedriva affärsverksamhet och allmänt ekonomiskt välstånd. I övrigt delar rapportförfattarna med sig av en hel del värdefulla erfarenheter och slutsatser, se "Creating an Entrepreneurial Appalachian Region: Findings and Lessons from an Evaluation of the Appalachian Regional Commission's Entrepreneurship Initiative, 1997-2005".

IT, verktyg för att bli nästa president

I årets primärvalskampanj, och nu presidentvalskampanj, så används IT i hög utsträckning av kandidaterna för att få ut budskap och för kommunikation med väljarna. The Institute for Politics, Democracy & the Internet har studerat detta i flera rapporter. En av dessa handlar om hur sociala nätverk kan utnyttjas av politiker, "Person-to-Person-to-Person : Harnessing the Political Power of Online Social Networks and User-Generated Content".

Att man är med på nätet oavsett om man själv vill eller inte har flera politiker fått erfara i USA de senaste åren, ett förflutet uttalande sagt på ett litet möte i en lada på landet hamnar någon timme senare på YouTube och leder till kandidatens fall. Många "vilda" bloggare ägnar sig dessutom åt ryktesspridning för att förtala kandidater som de inte sympatiserar med. Om detta och annat handlar institutets Politics and Technology Review.

Enkäten "The Internet and the 2008 Election" från the Pew Internet and American Life Project visar hur amerikanerna använder IT för att hämta information om valkampanjerna, och att Obamas anhängare är de största nätanvändarna. Även andra IT-kommunikationsvägar än internet används flitigt, se t ex artikel från Wired om Obama-kampanjens sms-
bruk.

Däremot verkar det vara svårt att effektivisera själva röstningen med hjälp av IT. Flera delstater som Colorado och Ohio har efter upprepade och allvarliga problem och brister med elektroniska röstningsmaskiner övergivit eller förbjudit användningen av dessa. Trots att alla är överens om att de pappersröster som förklarades oläsliga och därmed ogiltiga i Florida vid presidentvalet år 2000 var något som satte demokratin ur spel, så har dåliga erfarenheter av elektroniska val med röster som försvunnit utan ett spår gjort att många trots allt föredrar något som åtminstone kan hållas i handen, oläsligt eller ej. Se utmärkt artikel i NY Times. Arga medborgarvakthundar som BlackBoxVoting är också läsvärda.

Några andra intressanta färska rapporter:

~ "State Broadband Initiatives: A Summary of State Programs Designed to Stimulate Broadband Deployment and Demand" är en checklista för beslutsfattare, parat med en mycket ambitiös sammanställning över status för varje delstats bredbandssatsningar.

~ Hur utveckla en högteknologisk region ifall tungt lokalt forskningsuniversitet saknas? Forskare från Virginia Tech har studerat ett framgångsrikt exempel i "Boise, Idaho: An Overview of the High - Technology Economy in the Treasure Valley".

~ Norman P. Neureiter, AAAS, skriver om USA:s roll förr och nu inom forskning och teknik i våra österrikiska kollegors nyhetsbrev, se "The Role of the US in Promoting Global Science".

~ "Innovation in Global Industries: U.S. Firms Competing in a New World".

~ Kanada är ofta av intresse att studera för Sverige, här en problembeskrivning av landets låga produktivitetstillväxt i "Innovation and the Productivity Problem: Any Solutions?".

~ om vikten av att satsa på och investera i vår framtid - våra barn - ur en krasst ekonomisk synvinkel, se "The Economics of Early Childhood: What the Dismal Science Has to Say About Investing in Children".

~ "Where Do Innovations Come From? Transformations in the U.S. National Innovation System, 1976–2006"

~ "The Offshoring of Engineering : Facts, Unknowns, and Potential Implications".

God läsning!

Magnus Härviden

Institutet för Tillväxtpolitiska Studier (ITPS)

Sweden+ heter ITPS nyhetsbrev som även innehåller nyheter från Europa, Asien och Nordamerika, och som kommer en gång i månaden. Det senaste nyhetsbrevet finns på ITPS hemsida, där det också framgår hur du kan prenumerera.